

Butlletí de l'Estat Català

(Suplement destinat als Catalans de França i d'Amèrica)

Num. 6 — Segona Epoca

Paris-Catalunya Desembre 1924 i Gener 1925

Preu UN franc (40 cèntims)

Necessitat del Front únic ⁽¹⁾

Els arguments que s'han donat contra el front únic, han sigut en tot moment, d'una fablesa cadavèrica. El front únic era plenament justificat en temps de la situació política anterior a aquesta. Llavors, la situació política era dominada per el fet de la curta duració del govern militar. L'Acció Catalana, davant de l'esperança d'una situació prim-parada adoptà la defensiva com a tàctica, una defensiva feta de murmuris i de brometa. Llavors, una tàctica aixís ja fou un error. Avui, la situació ha canviat. Seria potser exagerat buscar, en la política, una lògica mecànica i fatal. En canvi, la política té una lògica humana. Quan el Primo ha dit a Bilbao i el rei a Barcelona que governaran tot el temps que sigui necessari, no han pas fet saber una veritat d'ordre matemàtic. El que han volgut dir, única i exclusivament, es que governaran fins que els treguin. Si el front únic ja era justificat quan l'impressió general era la duració relativa del govern militar, no ho és doblement ara que Madrid juga la darrera carta?

El front únic es una necessitat tan gran que el poble es pensa que es un fet. El poble no s'equivoca mai. I be, s'ha de parlar clar: el front únic no es fet ni es vol fer. S'ha de dir ben alt que en aquests moments tràgics ens domina com mai l'insolidaritat més absoluta. Més allunyat està d'un catalanista radical un catalanista d'Acció Catalana que un castellà. Es absurd. Es revoltant. Però es llastimosament exacte.

No es pot fer cap argument contra el front únic, ni l'argument de la por. Ha de passar amb el front únic o sense el front únic el que ha de passar fatalment. El problema de la unitat de Espanya es l'únic problema de la monarquia. La monarquia es l'unitat. A les cases regnants hi ha poques idees però hi ha una experiència acumulada. La monarquia es el diposit de les idees conservadores i per tant de l'idea més conservadora que pot existir a Espanya, de l'unitat. Prepareu-vos doncs, catalans a tenir la monarquia sistemàticament a l'altre costat de la barricada. Això, aquestes idees centrals, super substancials, son les que fallaren abans d'ahir al senyor Cambó i ahir al senyor Puig i Cadafalch. Us diran que foren enganyats. Es exacte. Però el que els hi falla abans que tot fou l'instint polític.

La monarquia trobarà sempre politics per fer una política unitaria. Per una raó molt senzilla. El problema català es l'únic problema que ha sentit i sent el poble castellà. Es un poble aquest, que històricament encare ha de néixer. Es un poble que no ha sigut mai ell, que no té una historia propia, ni un moment de personalitat autèntica. Es un poble que ha fet la política dels altres, que les vegades que ha sigut alguna cosa fou en tant que instrument dels altres. Es un poble ofegat a dins de l'història d'Alemanya, d'Anglaterra, de França o de l'Església. I es precisament perquè ha

sigut sempre un instrument perquè ha conservat les característiques nacionals ferotgement típiques. El problema català, per la part que conté la crítica d'Espanya, revolta fins a les entranyes la gelosia natural d'un poble i això sobretot perquè nega una historia. Per aquest cantó doncs, les coses son encare més clares. I davant de la fatalitat ofensiva que té el nostre problema, no hi ha dret, si es vol conservar una posició catalanista honorada, a buscar una porta de sortida. No. No hi ha sortida.

Com es possible doncs, si el nostre problema es una historia en marxa, tenir por del front únic? Es no tenir confiança en el fet mecànic del catalanisme.

S'al·lega, també, l'il·luminisme d'En Macià. Espanta, en aquest home, el De Valera. Aquest espant, localitzat a la Lliga, està be perquè la por es una de les innumerables formes de l'ignorancia. Però en els altres partits, això no es compren. Un munt de diferencies separen en Macià i jo. Som dos homes d'altres èpoques, d'altres de formació diferent, de sensibilitat potser contraria. Us concedeixo que En Macià es un símbol del sentiment a condició de que em considereu suficientment fred per ésser un oportunista. I be, aquest oportunista us diu: En Macià és l'home que està d'acord amb el tò actual de la opinió catalana, En Macià es l'únic home que té una política. En Macià es la nostra única esperança. En Macià es sobretot l'home que porta avui la política amb sufficient passió per tenir de Catalunya un coneixement exacte. No cal entrar en més explicacions. El temps dirà si el que avui sembla misticisme pur no es altre cosa que l'únic camí.

Per una serie de questions de caràcter pràctic, el front únic és indispensable. Cadascu pel seu cantó treballa com pot per donar a conèixer el nostre problema al món, però no es podrà fer feina profitosa fins que tots els treballs s'organitzin. L'organisme organitzador ha d'ésser el que surti del front únic. En els curs d'aquets treballs tothom s'ha donat compte que convindria, en certs moments, parlar en nom de Catalunya. Avui qui hi pot parlar? Ningu. Això sol ens fa perdre una quantitat de treball extraordinari. Només l'organisme sortit del front únic pot superar aquesta insoportable dificultat. I pels tractes que Catalunya ha emprès, ho ha d'empendre, qui sinó aquest organisme pot tenir plens poders?

En Macià proposa el front únic. El front únic ha de cristallitzar en un organisme que tingui plens poders i plena responsabilitat per tant. Totes les possibilitats son obertes davant d'aquest organisme. Cap compromís partidista hi pot tenir entrada, sinó es el de temperar la prudencia amb l'audacia. I només un límit s'obra davant el treball a fer: el límit de servir a Catalunya.

JOSEP PLA.

Els ungits del diable

Temps foren temps que els reis eren ungits de Déu. Avui, en són del crim i de l'excració dels homes. I dic dels homes en absolut, perquè ells i els que els volten i els aguanten no en son d'homes: son una mena de monstres que, semblants als cucs que s'arrossegueuen per terra, només poden viure de fang, d'escòries i de podridura. Per això, si sotscauessiu un xic als fonaments dels trons reials, sempre trobarieu que es basen damunt d'un cementiri que no fa aquella olor de natural expiació que fan les cendres dels que moren en pau, sino aquella fortor de sang que fan encare, eixutes i tot, les dels que moren sota una mà criminal contra la qual criden venjança.

I, ai, que si sotscauessiu els del tron d'Espanya, entre aquestes cendres hi trobarieu la de molts catalans i entre aquestes veus de venjança hi sentiriem ronca hi tremoiosa la d'aquel vellet, Comte d'Urgell, darrer príncep de la casa catalana que morí averinat per un dels antecessors de l'actual rei d'Espanya que no fa gaire ens ho recordava en el Palau de la Generalitat, quan ens deia que ell era Borbó. No hauria calgut que s'hagués molestat en recordar-nos-ho: prou clar es el nom que els catalans sempre que la distingeixen, solatge dels crims i de les aberracions d'una dinastia que se'n va a la posta.

No és estrany doncs, que per regenerar Espanya (no serem nosaltres els l'haurem degenerada) s'hagi triat el darrer gall borbónic que la regeix dos puntals com en Primo de Rivera i en Martinez Anido i un camp de honor com el del Marroc.

Si no teméssim ofendre els cignes, diriem, que el seu parlament davant dels alcaldes, flor i nata de Catalunya, fou el cant del cigne. No sabem veure quina fermesa pot tenir una corona que s'aguanta amb dos puntals que tambalegen, d'embríacs com estan sempre, i que per camp d'honor té un camp tant de honor com és el Marroc.

No parlarem ara del Marroc: és una tragèdia massa cuenta perquè gosem parlar-ne ni una paraula mentre la consentim i ajudem a perllongar-la deixant-hi anar els nostres fills i germans. Parlem només un xic d'aquells dos puntals i especialment de Martinez Anido l'home més funest d'aquests temps que, al seu sadisme innat, hi adjunta el del malaguanyat Arlequí, la ombra del qual no l'ha deixat encara, havent-se reincarnat en el seu cos per acabar de dur a terme els crims que

ell en vida havia concebut i que la mort, compadint els homes no li havia donat temps a realitzar.

Es per això que si en Primo el veiem excel·lir entre els embriacs del vi de les orgies a Martinez Anido entre els embriacs de sang i de crims.

Quan ens imaginem el Martinez Anido, en el solc de les arrugues de la seva cara de faune escornat, ens sembla veure-hi un xic d'ombra de les tenebres dels dubtes i dels turments que li deuen regnar l'ànima. Ens dona la sensació de aquells homes que per calmar-se la veu del remordiment d'un crim comès, proven de fer un crim més gran encara. Volen rentar-se les mans tenyides de sang i se les esbandeixen en una nova sang encara més negra. Són una mena de abims tenebrosos que atreuen, engolidors les més vulgars vileses del món i els crims més horribles.

Voleu crim pitjor que el que ha acabat de fer ara amb aquest aixecament que ha provocat ell a Vera i que anava a provocar a Perpinyà i a Barcelona? Pobres idealistes joves, tots vosaltres que heu caigut en el parany i heu satisfet un xic la set de sang de aquest monstre!

Catalans, espanyols, homes d'on sigui que vingueu, alerta! El monstre no s'ha saciat i, enfellonit, rugeix de ràbia perquè tot-hom li ha vist la jugada. Volia fer-nos-hi caure també a nosaltres, els separatistes, fent espantar ensems als burgesos catalans i li hem guanyat la partida eis uns i els altres. Ni els burgesos se s'han espantat ni els separatistes en em llensat a les seves urpes!

Una cosa hem de agrair-li i és, la lliçó que ens ha donat i que ens servirà d'experiencia. No és la darrera vegada que ens el parará aquest parany, però tampoc es la darrera que no hi caurem i que en sabrem fer befa. No per això afluirem la corda de nostre arc sempre tivant i a punt d'aviar la sageta. Sempre apuntant i sempre alerta. L'avarem no quan ell voldrà sino quan nosaltres voldrem i creurem arribada l'hora.

Ara ens descobrim i, en nom de Catalunya i de l'humanitat, protestem davant del món de la mort donada als joves que, enduts per un ideal, han estat sacrificats a aquest monstre insaciable digne només del rei d'Espanya. I en peu de guerra i silenci, els ulls eixuts, escoltem com el cor ens plora, no sabem si d'odi o d'esperança.

CIVILS O MILITARS

Tan se'n es dona que manin els generals com es civils del P. U. P. N. hi guanyarem res en el canvi. Tan els uns com els altres són espanyols i volen que nosaltres siguem espanyols. Nosaltres no tenim inconvenient en ésser germans dels espanyols, com ho som dels francesos, irlandesos, egipcis i de tots els pobles i homes que ens permetin viure amb dignitat i amb llibertat, com han de viure tots els homes i tots els pobles. Però ésser espanyols mai, no en som ni em volem ésser.

Així doncs, no podem entendre'ns ni amb civils ni amb militars espanyols, i tots el canvis d'ala dalt fets a espalles nostres seran dolent per a nosaltres.

Estem en lluita contra l'estat espanyol i no pararem fins assolir la nostra independència i no ajudarem ni amb la nostra col·laboració indirecte a cap govern o partit es-

panyol que no reconegui el dret de Catalunya a disposar d'ella mateixa.

Que això ens portarà a la il·legalitat i al ostracisme per molt temps! Ja ho sabem i treballarem per escurçar-lo, ajudats, pels patriotes de fora i de dins que estan decidits a sacrificar interessos i vida per la llibertat del nostre poble. Els altres no els necessitem ni els demanem res, per ells faran i que s'entenguin amb les conseqüències llurs. Els qui no vulguin menjar el pa de la pressió i de l'exili hi sobren entre nosaltres.

*****
Per combatre a l'opressor totes les armes son bones i tots els mitjans son adoptables.
*****

*****
Val més morir per la llibertat que viure dins l'esclavatge.
*****

(1) Agraim cordialment a l'amic Josep Pla aquest article en pro del front únic. Encara que l'independència de criteri d'en Pla a «Acció Catalana» dona a aquest article el valor de la significació personal del distingit escriptor, es aquesta tan remarcable, que justifica el que nosaltres ens sentim joiosos de la seva col·laboració en aquesta tasca pel front únic català.